

Inleiding

Inleiding

Ruimte voor de toekomst

Dit is de afsluitende begroting voor de raads- en collegeperiode 2022-2026. De afgelopen jaren waren uitdagend. Zowel inhoudelijk als financieel met de coronapandemie, de oorlog in Oekraïne en Rijksbezuinigingen op onder andere Jeugd en de algemene uitkering. Toch is het de afgelopen jaren gelukt een sluitende begroting presenteren. Het laat zien dat Opsterland een stabiele gemeente is waarin bestuur en gemeenteraad op een constructieve manier met elkaar samenwerken.

Begin 2025 leek het erop dat we voor de begroting 2026 geen sluitende begroting zouden kunnen opstellen. Zowel het begrotingsjaar zelf als het meerjarenperspectief lieten een tekort zien. De aanname was dat zelfs voor alleen sluitend krijgen van het laatste jaar van de meerjarenraming (een planning voor meerdere jaren) er bezuinigd zou moeten worden. De belangrijkste oorzaak voor dit probleem was de bezuiniging op de algemene uitkering beginnend in 2026, ook wel het ravijnjaar genoemd.

In de eerste helft van 2025 zijn er een aantal positieve ontwikkelingen geweest. Er is aanvullende financiering jeugdzorg beschikbaar gekomen en de meicirculaire viel ook mee. Dit aangevuld met een behoedzaam financieel beleid zorgt ervoor dat we alsnog een structureel sluitende begroting voor 2026 én de meerjarenraming kunnen aanbieden. Dat geeft ons ook na 2026 ruimte voor het voeren van eigen beleid

Ontwikkelingen

Ten tijde van het opstellen van de begroting was het kabinet Schoof demissionair. Daardoor is het onduidelijk in welke mate de eerder gepresenteerde plannen worden in- of uitgevoerd. De begroting is daarom gebaseerd op het beleid zoals opgenomen in de voorjaarsnota van het Rijk. Verder volgen we de ontwikkelingen nauwgezet en passen we de begroting zo nodig aan tijdens de voorjaars- en najaarsrapportage.

De toekomst

In deze begroting zijn verdere stappen gezet in het behoedzamer omgaan met nieuwe ontwikkelingen bij de medebewindstaken, de taken die wij namens het Rijk uitvoeren. Te vaak zijn deze taken aan gemeenten opgedragen zonder adequate financiële compensatie. Waar we in het verleden in de begroting al anticipeerden op mogelijke kostenstijgingen voordat duidelijk was of zo ook daadwerkelijk gecompenseerd gaan worden, kiezen we er nu voor om deze ontwikkelingen te monitoren en pas bij daadwerkelijke afwijkingen bij te stellen.

Reguliere werkzaamheden

In de begroting staan meestal geen teksten over onze dagelijkse werkzaamheden. Zoals bijvoorbeeld het geven van uitkeringen, het verstrekken van paspoorten, groenvoorziening, zorgen voor inwoners met een hulpvraag of het onderhouden van contacten met onze samenwerkingspartners zoals het OWO-samenwerkingsverband. Deze taken zijn wel opgenomen in de cijfers, maar worden niet apart in de tekst genoemd.

Dat betekent niet dat deze werkzaamheden niet belangrijk zijn, integendeel. In onze verantwoordingsdocumenten, waarin we uitleggen wat we hebben gedaan, komen deze taken duidelijk aan bod. Aan het begin van elk programma in de begroting geven we wel een korte samenvatting van de belangrijkste dagelijkse werkzaamheden binnen dat programma. Sommige taken, zoals beleidsvoorbereiding en het ondersteunen van het bestuur, noemen we niet in elk programma apart. Toch zijn ook deze werkzaamheden een belangrijk onderdeel van wat de ambtenaren voor de gemeente doen.

Financieel beeld

Volgens de geldende voorschriften is het saldo van de structurele baten en lasten bepalend voor het resultaat van de begroting, incidentele baten en lasten mogen daarvoor niet meegenomen worden.

Het financiële beeld ziet er als volgt uit:

Financieel overzicht begroting 2026

x € 1.000

	Realisatie 2024	Begr. 2025 (incl wijz)	Begr. 2026	MJB 2027	MJB 2028	MJB 2029
Saldo baten en lasten	5.378	-1.327	357	1.139	-28	1.558
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	125	621	201	163	-73	-73
Begrotingssaldo	5.503	-706	558	1.302	-101	1.485
Verdeeld in						
Incidenteel begrotingssaldo	3.762	911	134	226	-736	-252
Structureel begrotingssaldo	1.741	-1.617	424	1.076	636	1.737

Leeswijzer

Leeswijzer financiële analyse per programma

In de toelichting worden de baten en lasten apart gepresenteerd. Dit is noodzakelijke omdat voor de rechtmatigheid de baten en de lasten elk apart moeten worden beoordeeld. Om het overzichtelijk te houden worden alleen de afwijkingen in baten en lasten die groter zijn dan €50.000 ten opzichte van het vorige jaar toegelicht. Als er geen mutaties zijn op een taakveld dan wordt dit taakveld niet genoemd, is er sprake van alleen mutaties kleiner dan € 50.000 dan staat er 'bevat geen mutatie groter dan € 50.000'.

De stortingen en onttrekkingen aan de reserves worden niet vergeleken met de vorige begroting maar specifiek voor 2026 toegelicht. Dit omdat deze mutaties een incidenteel karakter hebben en er daardoor altijd verschillen tussen de jaren zijn. Door de reden van storting c.q. onttrekking toe te lichten wordt de "waarom" vraag beantwoord.

Vaststellen begroting

Deze begroting wordt voorgelegd ter vaststelling in de raadsvergadering van 10 november 2025.